

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MENORCA

10710***Consell Executiu - Incoació de l'expedient de delimitació de l'entorn de protecció de la zona arqueològica de Torralba d'En Salort (Alaior)***

Es fa públic que el Consell Executiu d'aquest Consell Insular de Menorca, en sessió ordinària de 26 de maig de 2014, ha adoptat el següent acord:

Primer. Incoar l'expedient de delimitació de l'entorn de protecció de la zona arqueològica de Torralba d'en Salort (Alaior), segons la planimetria adjunta i amb la descripció següent:

Identificació del bé que és objecte de delimitació

La zona arqueològica del poblat talaiòtic de Torralba d'en Salort consta a la Carta arqueològica del PGOU d'Alaior amb el codi TOR-01 i abraça diferents béns arqueològics inclosos en els registres de béns d'interès cultural amb els següents codis:

- Talaiot de Torralba Gran

Ministeri de Cultura: R – I – 51 – 0003227 – 0000

Govern de les Illes Balears: 7002 – 2 – 2 – 51 – 001624 – 0

Consell Insular de Menorca: 7002 – 55 – 00157 - TOR-01

- Poblat i necròpolis de Torralba d'en Salort:

Ministeri de Cultura: R – I – 51 – 0003228 – 0000

Govern de les Illes Balears: 7002 – 2 – 2 – 51 – 001625 – 0

Consell Insular de Menorca: 7002 – 55 – 00157 - TOR-01

- Pou de na Patarrà

Ministeri de Cultura: R – I – 51 – 0003230 – 0000

Govern de les Illes Balears: 7002 – 2 – 2 – 51 – 001627 – 0

Consell Insular de Menorca: 7002 – 55 – 00157 - TOR-01

Situació del bé que és objecte de delimitació

El poblat es localitza a la carretera Alaior-Cala en Porter en les coordenades UTM: 599.480 / 4.418.710

Descripció i estat de conservació

Poblat talaiòtic amb diferents construccions monumentals entre les quals destaquen:

- Dos *talaiots* de planta circular. Un, situat en el punt més elevat del poblat, dins el lloc de Torralba d'en Salort, és el de majors dimensions i presenta una pedra quasi cilíndrica en el centre de la seva plataforma superior. Té construccions adossades cobertes pels sediments i els enderroc. L'altre, en el lloc de Torralba Gran, devora el recinte de taula, està excavat i només se'n conserva una part del mur exterior. Es va construir sobre una estructura anterior d'època naviforme, probablement un habitatge, de planta circular, que se va datar mitjançant l'anàlisi C-14 d'una mostra de gra, en el segle XIII aC.

- El *recinte de taula* amida 5 m de llarg i 6,50 m d'ample i té el trespol excavat a la roca mare amb una cota ascendent des del portal cap a l'interior de l'edifici. És de planta de ferradura i a l'interior els espais estan diferenciats mitjançant pilastres que conformen una mena de capelletes o lòbuls on es poden trobar petits nínxols o altars dins els murs. La façana és còncava amb un portal que presenta llinda inferior. La columna central o T, fa quasi 4 m i s'asseu sobre la roca dins un solc i es reforça la sustentació amb falques. La cara posterior té un nírvil central vertical. Destaquen les restes de les foganyes situades al seu costat est, on s'hi localitzaren, com també en els sectors més tancats del recinte, abundants quantitats d'ossos de petits, cabrits i anyells, sens dubte part del ritual que s'hi celebrava. Es tracta del recinte més gran de l'illa i un dels més perfectes en la construcció. D'aquest recinte procedeix una figura de bronze, un petit brauet que s'exposa al Museu de Menorca, localitzat durant l'excavació arqueològica a sota del petit altar que es troba a la part posterior de la taula. També s'hi localitzaren les

potes de bronze pertanyents a la figura d'un cavall així com un peveter de terracuita que representa la deessa púnica Tanit. S'ha pogut documentar, mitjançant l'excavació arqueològica del recinte, la continuïtat del seu ús a partir del segle IV -III aC fins als darrers anys del segle II dC, basant-se en datacions C-14 i en les troballes de ceràmica romana d'aquesta època. Es disposa també d'una datació C-14, pertanyent a una mostra d'ossos d'animal incrustats en el trespol que es remunta a l'any 1000 aC, sense que s'hagi concretat la relació d'aquesta data amb la construcció de la taula.

- *Pou prehistòric*, nomenat na Patarrà, situat a 200 m al sud de la taula, excavat a la roca mare. Té 47 m de profunditat i nou trams d'esgraons amb una amplada d'1,20 m. A partir del segon tram té una barana de 0,50 m d'ample on hi ha alguns cocons que recullen l'aigua de pluja. Es troba tancat amb paret seca moderna.

- *Sala hipòstila* semisoterrada coberta amb lloses sustentades per columnes i pilastres, i per un túmul de pedra petita i terra. La seva excavació arqueològica va permetre conèixer que s'utilitzà com a magatzem durant el s. I dC i que va deixar d'utilitzar-se en el segle II dC.

- Restes d'una *murada* ciclòpia que envoltava el poblat construïda amb la tècnica de sòcol, ortostats i filades de pedres desbastades, que es conserven en el nord del poblat, vora la carretera.

- *Sitjots* o dipòsits excavats a la roca mare per emmagatzemar aigua.

- Dins zona arqueològica se situen les coves artificials de la *necròpolis* del poblat de la qual s'identifiquen 15 unitats, algunes d'elles clausurades. S'estén dins terrenys de Torralba d'en Salort, de Torralba Gran i tan sols un d'ells dins Torralba Vell. Estan transformats pels usos agraris i alguns amb les entrades tancades.

- *Restes arquitectòniques* que pertanyen a una edificació d'època indeterminada, tal vegada una capella medieval.

- Restes de les *cases talaiòtiques*, cobertes per la vegetació, els clapers i els sediments. Entre aquestes es destaca una columna aïllada coneguda amb el nom del Fus de sa Geganta.

La part de la zona arqueològica, propietat de la Fundació Illes Balears, té el seu perímetre tancat amb paret seca i compta amb un sistema organitzat de visites. Però l'àrea que abraça el jaciment o perímetre monumental és molt més ampla i pertany a altres propietats: Torralba Gran, Torralba Vell i Torralba d'en Salort.

Descripció de la delimitació de l'entorn

La línia que delimita l'entorn de protecció es projecta a 70 m de distància respecte de la zona del jaciment arqueològic (assenyalat amb retxat al plànol annex), adaptant-se als límits físics existents i seguint el traçat següent:

- El punt situat més al nord se situa a les coordenades UTM 599.232 / 4.418.942. (1)
- Continua, travessant la carretera Alaior-Cala en Porter cap al sud dins terrenys de Torralba Gran fins al punt UTM 599.199 / 4.418.578, vora l'era.(2)
- Continua en línia recta cap al sud fins a la paret mitgera de Torralba Vell situada a l'oest de les cases UTM 599.260 / 4.418.558. (3)
- Segueix cap al sud dins terrenys de Torralba Vell fins al punt UTM 599.245 / 4.418.458. (4)
- Continua cap al sud-est adaptant-se a la paret existent fins a la mitgera amb Torralba Nou UTM 599.350 / 4.418.350. (5)
- Segueix adaptant-se a la mitgera entre el dos llocs (Torralba Vell i Torralba Nou) cap al nord-est fins el punt UTM 599.617 / 4.418.539 (6) on continua per les dues parets que voregen el pou de Torralba Nou fins al punt UTM 599.558 / 4.418.532 (7) on es projecte en línia recta cap a l'est fins a la corba de la carretera Alaior-Cala en Porter UTM 599.532 / 4.418.532 (8).
- Des d'aquest punt continua cap al nord-est fins el camí d'Alcaidús UTM 599.494 / 4.418.502, travessant el lloc de Torralbet des Caragol. (9)
- Continua cap al nord-oest fins a la paret de les cases de Torralba d'en Salort UTM 599.412 / 4.418.461 (10) i continua adaptant-se a les parets existents vorejant les cases i el boer d'aquest lloc fins al punt UTM 599.301 / 4.418.395 vora el boer. (11)
- Segueix en línia abstracta cap al nord-oest fins a la paret mitgera amb Torralba Petit (o Torralba d'en Joan) UTM 599.556 / 4.417.799. (12)
- Continua cap al nord-oest travessant aquest lloc fins al seu camí d'entrada UTM 599.199 / 4.418.841 (13) fins a la paret mitgera amb el lloc de Torralba de sa Sorda, vora les cases, UTM 599.485 / 4.418.862.(14)
- Segueix adaptant-se a les parets que voregen les cases de Torralba de sa Sorda cap al nord-oest fins al punt UTM 599.412/4.418.895. (15)
- Segueix cap a l'oest fins al camí UTM 599.352 / 4.418.924 (16) on continua en línia recta fins al punt inicial (UTM 599.232/4.418.942).

Titulars del dret de propietat

A/ El límit del perímetre monumental (assenyalat amb retxat al plànol annex) es localitza dins les propietats de:

- Fundació Illes Balears:

Polígon 14 - Parcel·la 38
Polígon 12 - Parcel·la 151.
Finca 9312 d'Alaior (tom 1649, llibre 211, full 203). Poblat talaiòtic.

- Maria Dolores Seguí de Vidal:

Polígon 14- Parcel·la 37.
Finca 624 d'Alaior (tom 2507, llibre 355, full 125). Torralba Gran.

- Juana María Roselló Martínez:

Polígon 14 - Parcel·la 39.
Finca 3918 d'Alaior (tom 701, llibre 104, full 106). Torralba Vell.

B/ Els límits de l'entorn de protecció (assenyalats al plànol amb traçat gruixat) afecten les propietats següents:

- Bernardo Pons Pons i María Jesús Miquel Roige:

Polígon 12 - Parcel·la 117 i Polígon 12 - Parcel·la 157.
Finca 4017 d'Alaior (tom 2528, llibre 359, full 33). Torralba d'en Salort.

- Margarita Blanco Pons, María Carmen Blanco Pons, Isaac Anglada Blanco: Polígon 12 - Parcel·la 147.

Finca 4137 d'Alaior (tom 1918, llibre 257, full 121). Torralba Petit o Torralba d'en Joan.

- Richard Henry Burbidge, Joshua Richard Burbidge, Daniel Henry Anderson Burbidge, Sophie Ann Peach i Patricia Anderson Burbidge:

Polígon 12 - Parcel·la 160.
Finca 9851 d'Alaior (tom 2214, llibre 302, full 48). Torralba de sa Sorda.

- Nicolás Gomila Pons, María Pons Ameller, María Magdalena Gomila Pons, Catalina Gomila Pons, María Montserrat Gomila Pons:

Polígon 14 - Parcel·la 40.
Finca 1629 d'Alaior (tom 1964, llibre 262, full 7). Torralba Nou.

- Torralbet SL

Polígon 11 - Parcel·la 1 Torralbet des Caragol.
Finca 2652 d'Alaior (tom 1584, llibre 201, full 124)

Així com les propietats de Torralba Gran i Torralba Vell abans esmentades.

Criteris bàsics que, amb caràcter específic, han de regir les intervencions sobre l'entorn

Les intervencions dins tota la zona delimitada han d'anar encaminades a la protecció, la investigació, l'estudi i la valoració del bé.

Dins d'aquesta zona no es permet llaurar.

Dins la zona de delimitació de l'entorn es permet llaurar i dur a terme tasques forestals i agroramaderes, així com totes aquelles altres que permetin el PGOU d'Alaior i el Pla Territorial de Menorca. Es permeten també expressament les tasques de conservació i manteniment de les cases i construccions auxiliars agrícoles del lloc, així com les activitats i els usos que estiguin d'acord amb la normativa urbanística del municipi.

Totes les intervencions dins la zona delimitada necessiten l'autorització prèvia del Consell Insular.

Segon. Notificar l'acord al Registre de Béns d'Interès Cultural de la CAIB i al Registre General de Béns d'Interès Cultural per a la seva anotació preventiva.

Tercer. Notificar l'acord a l'Ajuntament d'Alaior i a la propietària dels terrenys afectats perquè durant el termini de 15 dies puguin presentar

les al·legacions que estimin oportunes, d'acord amb el que estableixen l'art. 8 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, i l'art 58.1 de la Llei 30/1992 de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener.

Quart. Sol·licitar a l'IME l'informe previst en l'art. 9.1 *a* i d'acord amb l'art. 96 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

Cinquè. Publicar l'acord en el BOIB i en el BOE als efectes d'informació pública, conformement amb el que preveu l'art. 86 de la Llei 30/1992 de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Maó, 6 de juny de 2014

El secretari del Consell Executiu,
Octavi Pons Castejón

